

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia literatury staropolskiej i oświecenia

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Humanistyka w szkole - polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie		Cykl dydaktyczny 2025/26	
Specjalność -		Kod zajęć 18HUMS.12K.07324.25	
Jednostka organizacyjna Wydział Historii		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Emilia Kledzik, Sylwia Karolak, Katarzyna Meller		
Prowadzący zajęcia	Emilia Kledzik, Patrycja Bąkowska, Katarzyna Meller, Grzegorz Raubo		
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Egzamin		Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie studentom wiedzy na temat dziejów literatury polskiej epok staropolskich i oświecenia wraz z umiejętnością odnoszenia jej do ogólnego kontekstu przemian historycznych i kulturowych w tych epokach.
C2	Poznanie przez studentów głównych dzieł, autorów i zjawisk literackich, reprezentatywnych dla literatury polskiej w epokach staropolskich i oświeceniu.
C3	Kształcenie u studentów umiejętności analizy, interpretacji oraz wartościowania dzieła literackiego, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki tekstów powstałych w średniowieczu, renesansie, baroku i oświeceniu.
C4	Kształcenie u studentów umiejętności formułowania samodzielnych wypowiedzi ustnych i pisemnych na temat literatury i kultury z wykorzystaniem podstawowych pojęć i kategorii literaturoznawczych.
C5	Pozyskanie przez studentów narzędzi i opanowanie umiejętności, służących przekazywaniu zdobytej wiedzy i wykorzystaniu jej w praktyce zawodowej.
C6	Formowanie w studentach wrażliwości humanistycznej oraz postawy aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Wymagania wstępne

Brak.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna głównych autorów literatury staropolskiej i oświecenia, a także problematykę oraz kształt estetyczny ich najważniejszych dzieł;	HUM_K1_W01, HUM_K1_W02, HUM_K1_W04, HUM_K1_W05, HUM_K1_W07, HUM_K1_W08	Egzamin ustny, Raport, Prezentacja multimedialna
W2	zna historię Polski w kontekście problematyki utworów literackich epok staropolskich i oświecenia i związków między wydarzeniami historycznymi a przebiegiem dziejów literatury oraz kultury;	HUM_K1_W01, HUM_K1_W02, HUM_K1_W05, HUM_K1_W07	Egzamin ustny, Raport
W3	zna kluczowe idee filozoficzne i estetycznoliterackie, wpisane w utwory literackie epok staropolskich i oświecenia;	HUM_K1_W01, HUM_K1_W02, HUM_K1_W03, HUM_K1_W04, HUM_K1_W08	Egzamin ustny, Raport
W4	zna literaturę epok staropolskich i oświecenia w szerszym kontekście kulturowym oraz jej związki z literaturą, kulturą i sztuką powszechną;	HUM_K1_W01, HUM_K1_W04, HUM_K1_W07	Egzamin ustny
W5	zna rolę literatury i kultury epok staropolskich i oświecenia w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej i więzi społecznych.	HUM_K1_W01, HUM_K1_W02, HUM_K1_W05, HUM_K1_W07	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U1	potrafi analizować, interpretować i wartościować teksty literackie reprezentatywne dla epok staropolskich i oświecenia z wykorzystaniem podstawowej wiedzy literaturoznawczej;	HUM_K1_U01, HUM_K1_U05, HUM_K1_U06, HUM_K1_U07, HUM_K1_U08, HUM_K1_U11	Egzamin ustny, Raport, Prezentacja multimedialna
U2	potrafi operować w podstawowym zakresie informacją naukową (w tym wyszukiwać i selekcjonować informacje na temat dziejów literatury i kultury, dobierać właściwe edycje tekstów, posługiwać się kompendiami literaturoznawczymi i bibliotekami cyfrowymi), jak również stosować tę umiejętność w konkretnym kontekście zawodowym;	HUM_K1_U04, HUM_K1_U06	Egzamin ustny, Raport, Prezentacja multimedialna
U3	potrafi samodzielnie zrealizować proste zadanie badawcze z zastosowaniem w praktyce podstawowych elementów historycznoliterackiej procedury badawczej, takich jak: dobór i analiza źródeł, rozpoznanie stanu badań, zdefiniowanie i analiza problemu poznawczego, skonstruowanie spójnego wyводу argumentacyjnego i sformułowanie wniosków;	HUM_K1_U05, HUM_K1_U06, HUM_K1_U10, HUM_K1_U11	Egzamin ustny, Raport, Prezentacja multimedialna
U4	potrafi operować ustną oraz pisemną formą wypowiedzi, przygotować wystąpienie w dyskusji, przedstawić i uargumentować swoje stanowisko;	HUM_K1_U03, HUM_K1_U09, HUM_K1_U10, HUM_K1_U11, HUM_K1_U13	Egzamin ustny, Raport, Prezentacja multimedialna
U5	potrafi pracować indywidualnie oraz w zespole, wykazywać się inwencją w zakresie samodzielnego myślenia i prezentacji jego wyników.	HUM_K1_U03, HUM_K1_U05, HUM_K1_U06, HUM_K1_U11	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa docenić rolę literatury i kultury epok staropolskich i oświecenia w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej i więzi społecznych, a także wykorzystać tę kompetencję w osobistym udziale w różnych formach życia zbiorowego i we własnej praktyce zawodowej.	HUM_K1_K01, HUM_K1_K03, HUM_K1_K06, HUM_K1_K08	Egzamin ustny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Kanoniczne dzieła literatury staropolskiej i oświecenia oraz ich usytuowanie w procesie rozwojowym literatury i kultury.	W1, W2, W3, U1	Konwersatorium
2.	Najważniejsi autorzy literatury staropolskiej i oświecenia oraz ich usytuowanie na mapie prądów, kierunków i stylów literackich.	W1, W3, W4	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
3.	Proces historycznoliteracki epok staropolskich i oświecenia na tle dziejów kultury polskiej i europejskiej (oraz jej głównych zjawisk, takich jak: humanizm, reformacja, sarmatyzm).	W1, W2, W3, W4, U1	Konwersatorium
4.	Literatura polska wobec innych literatur europejskich: podobieństwa i różnice, wyznaczniki wspólnoty kulturowej i „obszary swoistości” kultury rodzimej.	W2, W4, W5, K1	Konwersatorium
5.	Literatura i historia: związki, interakcje, konteksty.	W2, W4	Konwersatorium
6.	Literatura wobec innych sztuk w epokach staropolskich i oświeceniu, związki literatury z estetyką, etyką i myślą filozoficzną.	W1, W3, U1	Konwersatorium
7.	Wielokulturowość Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jej literackie manifestacje, literatura staropolska i oświecenia jako wyraz przeżyć zbiorowych i źródło wzorców postaw społecznych.	W2, W4, W5, K1	Konwersatorium
8.	Egzystencjalny wymiar literatury dawnej, literatura staropolska i oświecenia jako refleksja nad sposobami ludzkiego bycia w świecie.	W1, W3, U1	Konwersatorium
9.	Główne pojęcia i kategorie literaturoznawcze, używane w odniesieniu do epok staropolskich i oświecenia oraz ich zastosowanie w procedurach analizy, interpretacji i wartościowania utworów literackich tych epok.	W1, W3, W4, U1	Konwersatorium
10.	Podstawy warsztatu historyka literatury epok staropolskich i oświecenia oraz ich zastosowanie w praktyce.	U2, U3, U4, U5	Konwersatorium
11.	Literatura staropolska i oświecenia jako tradycja oraz układ odniesienia dla kultury i literatury epok późniejszych, jej rola w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej.	W2, W4, W5, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Metoda aktywizująca - metoda "kuli śnieżkowej", Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Na zaliczenie student/ka zobowiązany/a jest przygotować raport oraz prezentację multimedialną, związane z zagadnieniami podejmowanymi na zajęciach. Temat prac ustalony zostaje z osobą prowadzącą zajęcia. Zajęcia kończy egzamin ustny. Skala ocen: 5,0 (bdb) – student/ka dysponuje pogłębioną wiedzą na temat historii literatury staropolskiej i oświecenia, potrafi odnosić wiedzę o dziejach literatury do ogólnego kontekstu przemian historycznych i kulturowych; dobrze zna twórczość głównych autorów, reprezentatywnych dla literatury średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia, umie usytuować ich na mapie prądów i nurtów literackich, a także omówić ich dzieła; zna i potrafi stosować pojęcia i kategorie historycznoliterackie; potrafi sprawnie analizować, interpretować i wartościować dzieła literackie epok staropolskich i oświecenia; jest zdolny/a skonstruować merytorycznie poprawną, samodzielną, spójną oraz właściwie uargumentowaną wypowiedź ustną i pisemną o charakterze literaturoznawczym i kulturoznawczym; potrafi sprawnie operować wiedzą wyniesioną z zajęć konwersatoryjnych i przekładać ją na inne niż omawiane na ćwiczeniach zagadnienia i problemy poznawcze 4,5 (db+) – jak wyżej, z nieznacznymi niedociągnięciami 4,0 (db) – student/ka posiada solidnie ugruntowaną wiedzę z zakresu historii literatury staropolskiej i oświecenia; jest świadom/a związków między dziejami literatury a procesami historycznymi i kulturowymi, zachodzącymi w tych epokach; umie scharakteryzować twórczość głównych autorów, reprezentatywnych dla literatury średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia, usytuować ich na mapie prądów i nurtów literackich, a także omówić ich najważniejsze dzieła; zna i potrafi stosować podstawowe pojęcia i kategorie historycznoliterackie; potrafi swobodnie i ze zrozumieniem czytać teksty opracowań, rekonstruować ich główne tezy i przynajmniej częściowo argumentację; formułuje i poprawnie uzasadnia sądy w toku wypowiedzi ustnych i pisemnych o charakterze literaturoznawczym; potrafi skutecznie posługiwać się wiedzą i umiejętnościami wyniesionymi z zajęć 3,5 (dst+) – student/ka dysponuje podstawową wiedzą na temat dziejów literatury staropolskiej i oświecenia oraz jest świadom/a, w jaki sposób należy odnosić ją do ogólnego kontekstu przemian historycznych i kulturowych w tych epokach; potrafi wypowiedzieć się na temat twórczości najważniejszych autorów, reprezentatywnych dla literatury staropolskiej i oświecenia, umie przyporządkować ich do właściwych epok i nurtów literackich, a także wymienić ich główne dzieła oraz omówić niektóre z nich; zna podstawowe pojęcia i kategorie historycznoliterackie; potrafi ze zrozumieniem czytać teksty opracowań i rekonstruować ich główne tezy; formułuje i uzasadnia sądy w toku wypowiedzi ustnych i pisemnych o charakterze literaturoznawczym; potrafi posługiwać się wiedzą i umiejętnościami wyniesionymi z zajęć 3,0 (dst) – student/ka posiada podstawową wiedzę z zakresu historii literatury staropolskiej i oświecenia; zna najważniejszych autorów, reprezentatywnych dla tych epok, potrafi wypowiedzieć się na temat ich twórczości; jest świadom/a najważniejszych związków między dziejami literatury a towarzyszącym im kontekstem historycznym i kulturowym; wykazuje elementarną znajomość pojęć historycznoliterackich i próbuje je stosować; podejmuje częściowo udane próby stosowania posiadanej wiedzy w analizach i interpretacjach utworów literackich; stara się formułować wypowiedzi ustne i pisemne, spełniające elementarne kryteria wywodu literaturoznawczego; poprawnie, choć w podstawowym zakresie, odwołuje się do literatury przedmiotu; w stopniu podstawowym potrafi posługiwać się wiedzą i umiejętnościami uzyskanymi podczas zajęć 2,0 (ndst) – student/ka nie posiada podstawowej wiedzy na temat dziejów literatury staropolskiej i oświecenia; nie potrafi odnosić jej do nieznanego mu/jej szerszego kontekstu przemian historycznych i kulturowych w tych epokach; nie zna najważniejszych autorów i dzieł, reprezentatywnych dla literatury epok staropolskich i oświecenia; nie wykazuje podstawowej znajomości pojęć i problemów historycznoliterackich; nie umie przywołać i użyć we własnej wypowiedzi podstawowych opracowań z literatury przedmiotu; niedostatki wiedzy i umiejętności uniemożliwiają mu/jej podjęcie udanych prób analityczno-interpretacyjnych; jego/jej wypowiedzi ustne i pisemne nie spełniają podstawowych wymogów dyskursu literaturoznawczego, są niespójne i niepoprawnie uargumentowane; nie potrafi posługiwać się wiedzą i kompetencjami uzyskanymi podczas zajęć

Literatura

Obowiązkowa

1. Poniższa lista ma jedynie charakter informacyjny i stanowi skróconą wersję spisu, obejmującego literaturę podmiotu i przedmiotu, jaki pojawi się w harmonogramie zajęć sporządzonym przez prowadzącego – obowiązywać będą wybrane rozdziały/ fragmenty wskazane przez prowadzącego:
2. Witczak T., Literatura Średniowiecza, wyd. 3 zmien., Warszawa 1999 i wyd. nast.
3. Ziomek J., Literatura Odrodzenia, Warszawa 1987 i wyd. nast.
4. Hernas C., Literatura baroku, Warszawa 1987 i wyd. nast.
5. Pelc J., Barok – epoka przeciwieństw, Warszawa 1993 i wyd. nast.
6. Klimowicz M., Literatura Oświecenia, Warszawa 1988 i wyd. nast.
7. Przybylski R., Klasycyzm, czyli Prawdziwy koniec Królestwa Polskiego, Warszawa 1983 i wyd. nast. (cz. 2: Prawdziwy koniec Królestwa Polskiego).
8. Hojdis B., Meller K., Kowalski J., Literatura staropolska, Poznań 2009.
9. Słownik literatury staropolskiej, pod red. T. Michałowskiej, Wrocław 1990 i wyd. nast.
10. Słownik literatury polskiego oświecenia, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1977 i wyd. nast.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie raportu	5
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	10
Przygotowanie do egzaminu	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
HUM_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania ochrony i promocji dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu, Polski i Europy w wymiarze społecznym i edukacyjnym
HUM_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do dialogu z przedstawicielami odmiennych światopoglądów i postaw, różnych środowisk i kręgów kulturowych
HUM_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego i odpowiedzialnego podejmowania działań profesjonalnych samodzielnie i zespołowo w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-kulturowym i zawodowym
HUM_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych zainteresowań kulturalnych, w tym literackich i historycznych oraz spożytkowania ich w pracy zawodowej i w celu autoprezentacji
HUM_K1_U01	Absolwent/ka potrafi posługiwać się w różnych sytuacjach komunikacyjnych zaawansowaną terminologią z zakresu wiedzy o języku, literaturze, historii w kontekstach historycznym, społecznym, kulturowym
HUM_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje w praktyce zawodowej
HUM_K1_U04	Absolwent/ka potrafi twórczo, samodzielnie i w zespole realizować projekt edukacyjny i zadania badawcze, a także planować i realizować uczenie się
HUM_K1_U05	Absolwent/ka potrafi twórczo, samodzielnie i w zespole rozwijać umiejętności ogólne, dziedzinowe oraz zawodowe, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego i opiekuna praktyki zawodowej
HUM_K1_U06	Absolwent/ka potrafi posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi właściwymi dla literaturoznawstwa, językoznawstwa i historii
HUM_K1_U07	Absolwent/ka potrafi rozpoznać różne rodzaje tekstów kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację
HUM_K1_U08	Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać w mowie i piśmie własne poglądy w sprawach dotyczących kultury, życia społecznego, problemów zawodowych i kwestii światopoglądowych
HUM_K1_U09	Absolwent/ka potrafi rzeczowo argumentować, wykorzystując poglądy innych autorów oraz formułować na tej podstawie wnioski
HUM_K1_U10	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych językiem obcym nowożytnym na poziomie B2
HUM_K1_U11	Absolwent/ka potrafi przygotować wystąpienia ustne w języku polskim, dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem wybranych ujęć teoretycznych, a także źródeł literackich i historycznych
HUM_K1_U13	Absolwent/ka potrafi stosować wiedzę o celach, organizacji i prawno-ekonomicznym funkcjonowaniu instytucji edukacyjnych, w tym z zakresu prawa oświatowego, bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa autorskiego oraz uczenia się przez całe życie
HUM_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie nauk humanistycznych w systemie nauk oraz w stopniu zaawansowanym ich specyfikę przedmiotową i metodologiczną
HUM_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowane treści z zakresu historii i polonistyki zorientowane na działania edukacyjne
HUM_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowaną terminologię z zakresu wiedzy o języku, literaturze i historii oraz ich konteksty edukacyjne
HUM_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane szczegółowe teorie i metodologie badań literackich, językoznawczych, historycznych
HUM_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie metody analizy i interpretacji właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych oraz tekstów kultury w obrębie literaturoznawstwa, językoznawstwa i nauk historycznych
HUM_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym uporządkowane i szczegółowe treści z zakresu historii Polski, Europy i powszechnej oraz wpływu historii na rozwój kultury historycznej, języka, literatury i kultury polskiej w przeszłości i współcześnie

Kod	Treść
HUM_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym historię cywilizacji, kultury i literatury polskiej, a także ich rolę w procesie interpretacji tekstów literackich i źródeł historycznych